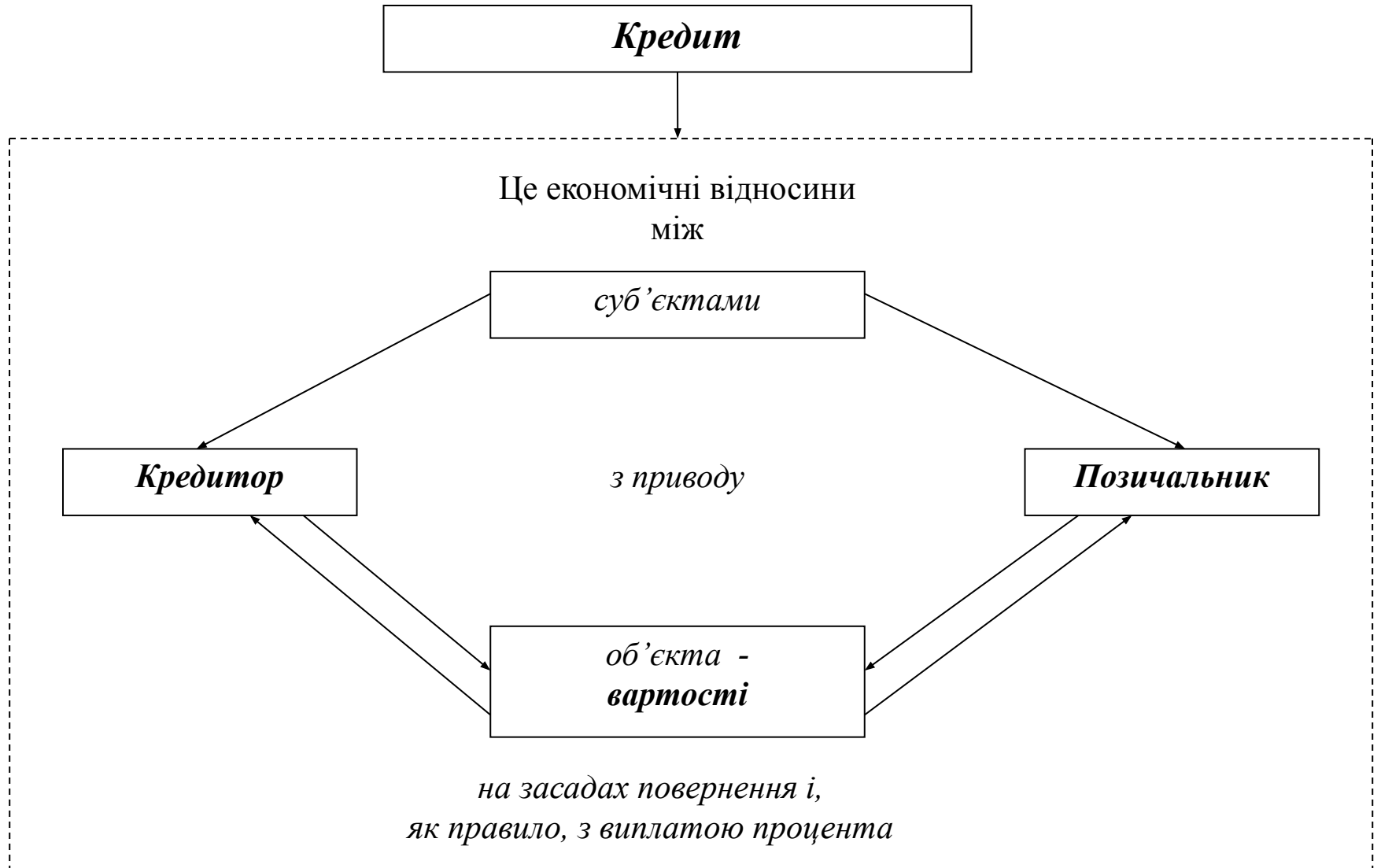

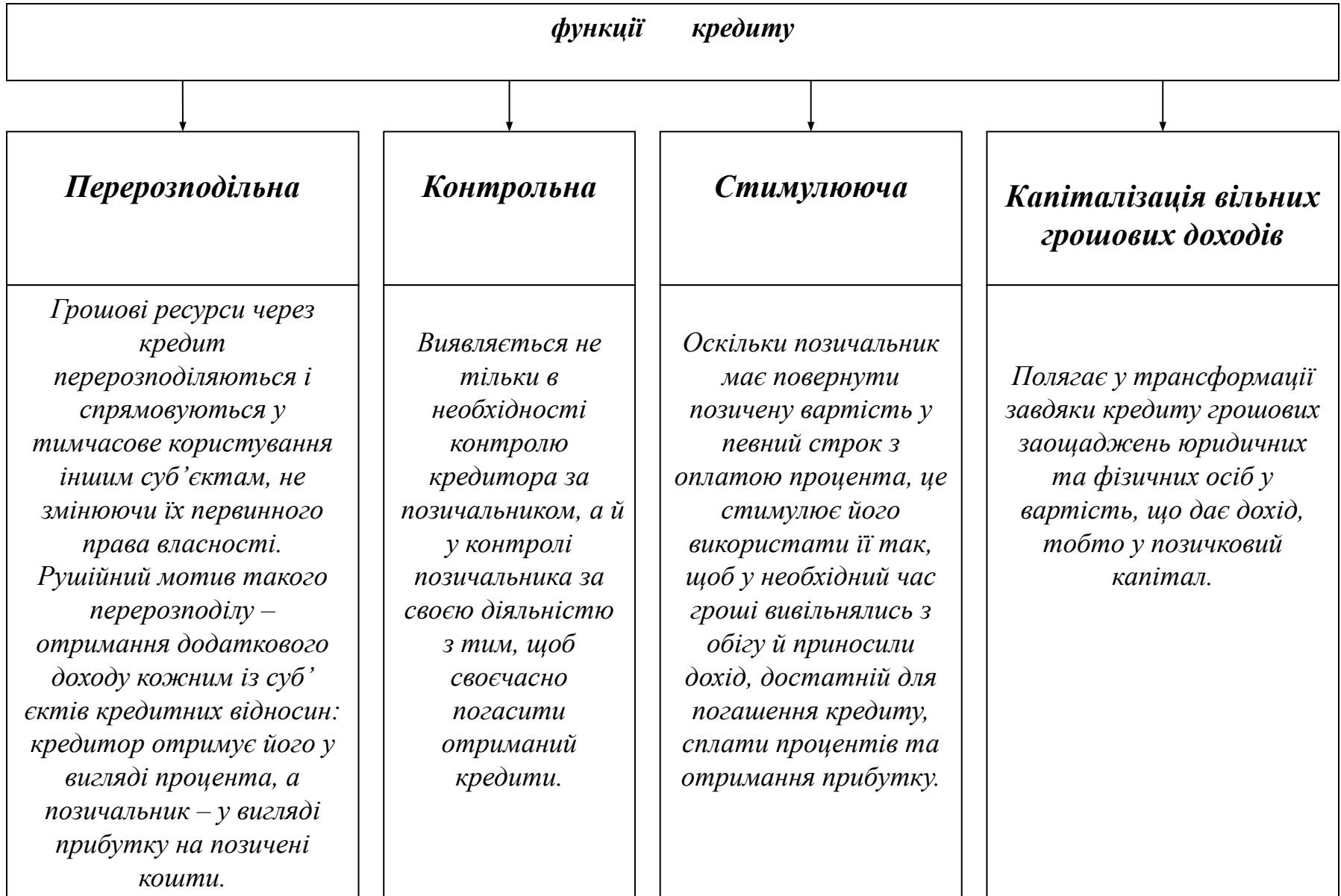
ТЕМА 4. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

1. Суть і функції кредиту.
2. Принципи й умови кредитування.
3. Класифікація банківських кредитів.
4. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
5. Форми забезпечення повернення банківських позичок.
6. Ціна банківського кредиту.
7. Організація процесу банківського кредитування.

Сутнісна характеристика кредиту

Функції кредиту та їх зміст

Принципи банківського кредитування

Цільовий характер

використання позичальником кредиту суворо на цілі, визначені кредитною угодою; вкладення коштів у конкретні господарські процеси

Строковість

кошти кредитора передаються позичальника на чітко визначений строк, який сторони узгоджують у момент вступу в кредитні відносини

принципи

Платність

позичальник повертає кредитору не лише основну суму боргу, а й сплачує додаткові кошти у вигляді процента

Забезпеченість

має на меті захищати інтереси кредитора та не допустити збитків через неповернення боргу внаслідок неплатоспроможності позичальника

Поверненість

позичальник повинен повернути кредитору всю суму позичених коштів

Види банківських кредитів

№ з/п	Критерій (ознака)	Вид кредиту
1.	Роль банку (кредитор чи позичальник)	- активний - пасивний
2.	За терміном користування	- до запитання (онкольний) - строковий (короткостроковий – до 1 року, середньостроковий – до 3 років, довгостроковий – понад 3 роки)
3.	За призначенням	- на виробничі цілі (юридичним особам під основні засоби та боргові кошти) - споживчий кредит (фізичним особам)
4.	За ступнем ризику	- стандартний - під контролем - субстандартний - сумнівний - безнадійний
5.	За забезпеченням	- бланковий (незабезпечений) - забезпечений (заставою, гарантійним зобов'язанням чи порукою, страхуванням)
6.	За методом надання	- у разовому порядку - відповідно до відкритої кредитної лінії - гарантійний (із заздалегідь обумовленою датою надання)
7.	За методом погашення	- одноразовим внеском - у розстрочку - достроковий (на вимогу кредитора або за заявою позичальника) - з регресією платежів - після закінчення обумовленого періоду (місяця, кварталу)
8.	За кількістю кредиторів	- двосторонній - консорціумний (синдикований) - паралельний

Визначення поняття «кредитоспроможність»

Кредитоспроможність позичальника

1

Це спроможність позичальника повністю і своєчасно розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями

2

Це здатність позичальника повністю і в строк розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями (основний борг і відсотки)

3

Це наявність у позичальника (контрагента банку) передумов для отримання кредиту та його здатність повернути кредит і відсотки за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки

4

Це система умов, що визначають спроможність підприємства залучати позиковий капітал і повертати його в повному обсязі і в передбачені терміни

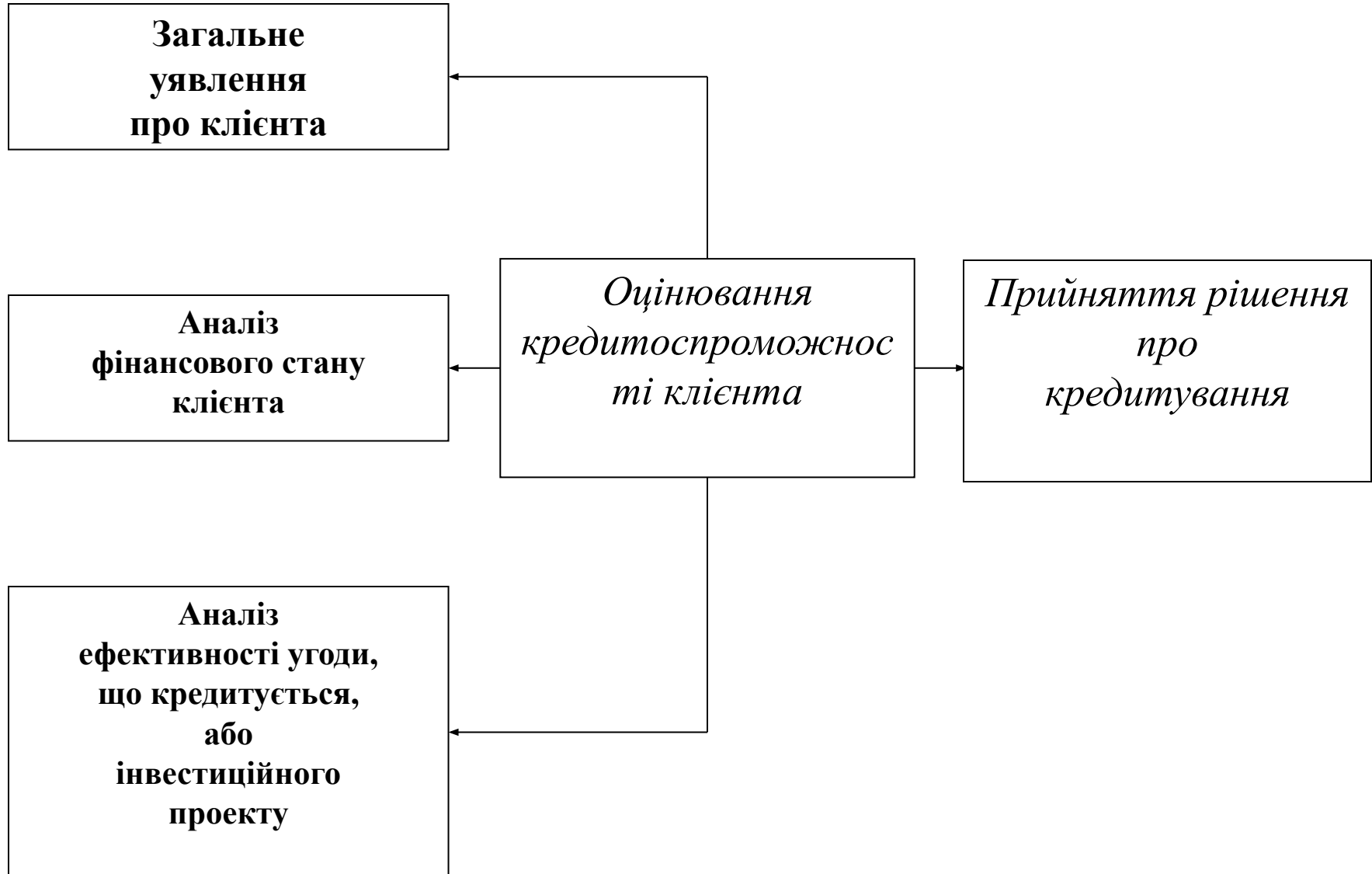
5

Це можливості економічних суб'єктів своєчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями у зв'язку з неминучою необхідністю погашення боргу

6

Це такий фінансово-господарський стан організації, який дає упевненість в ефективному використанні позикових засобів, здатності і готовності позичальника повернути кредит і відповідно до умов кредитного договору

Напрями оцінювання кредитоспроможності позичальника

Форми забезпечення кредитів

Забезпечення

Матеріальне забезпечення

*Застава рухомого майна
(заклад)*

*Застава нерухомого майна
(іпотека)*

*Забезпечення товарними
запасами*

*Переуступка контрактів та
дебіторської заборгованості*

*Застава шляхових документів
(транспортні, авіа, залізничні накладні,
коносаменти)*

*Застава цінних
паперів*

*Застава дорогоцінних
металів*

Нематеріальне забезпечення

Гарантія

Порука

Страхування

Вимоги до оформлення застави

Вимоги

До заставодавця

Повинен мати книгу запису застав нерухомості (ст. 15 Закону України «Про заставу»), запис у Державному реєстрі застав рухомого майна

Повинен бути власником заставленого майна або мати право оперативного управління, яке визначено статутом або дорученням

До застави

Форма договору - письмова

У договорі повинен бути визначений порядок користування заставленим майном

По можливості необхідно оформити договір завдатку як форми застави, який найбільш повно задовольняє потреби банку

Застава нерухомості транспортних засобів, товарів в обороті або в переробці повинна бути нотаріально засвідчена за правилами ст. 13 Закону України «Про заставу»

Предмет застави не повинен бути національною, культурною або історичною цінністю, що перебуває в державній власності

Види гарантій

Забезпечення товарними запасами

Форми забезпечення товарними запасами

Під складські квитанції

Заствалені товари передаються на зберігання складській компанії, а відповідні квитанції використовуються як забезпечення кредиту

Під схоронні розписки

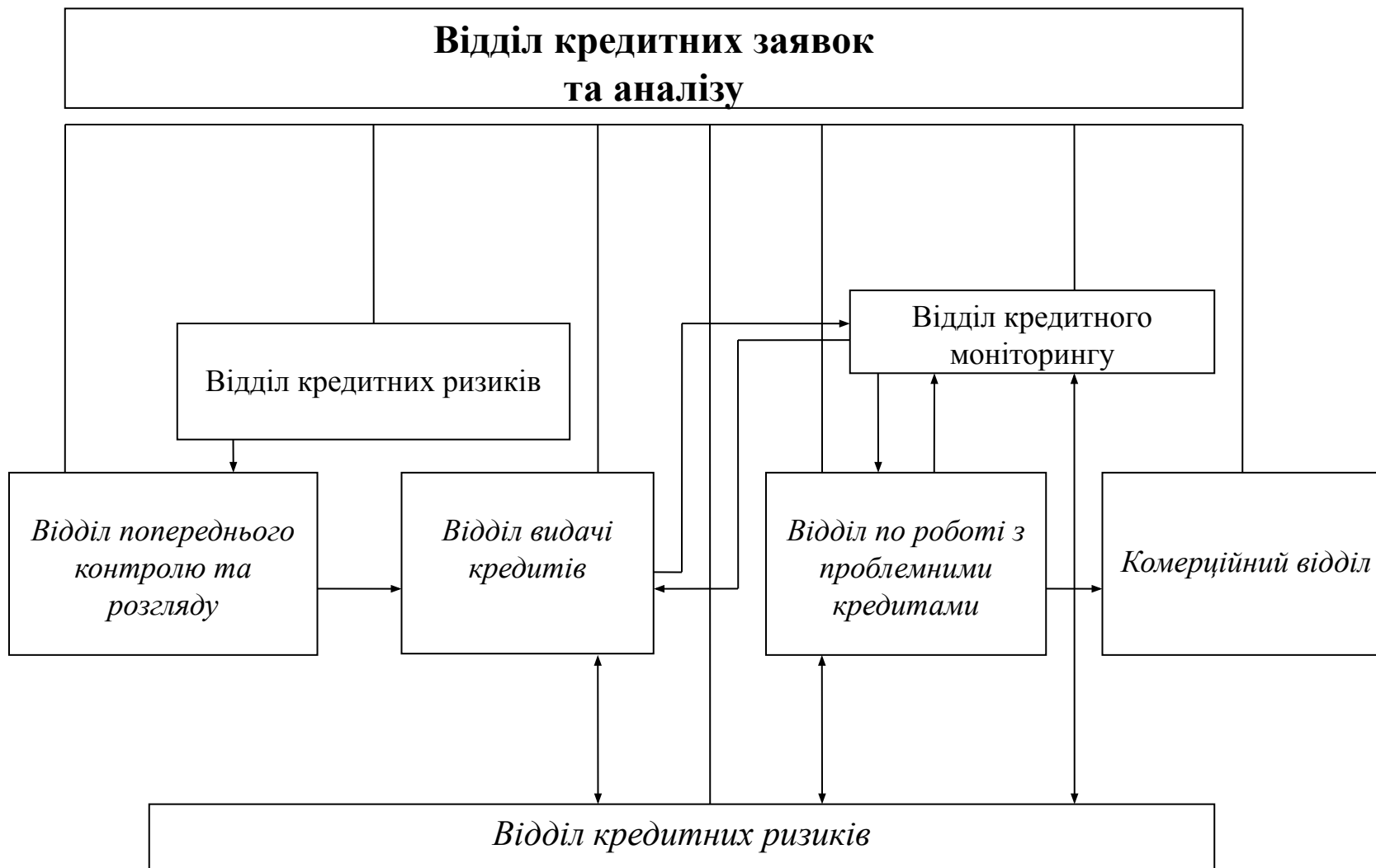
Товари перебувають на відповідальному зберіганні у позичальника, але контроль за ними доручають представникам банку-кредитора або третім особам (наприклад, складській компанії). У цьому разі забезпеченням є схоронні розписки

Чинники впливу на розмір процентної

Ставки Макроекономічні

Співвідношення попиту та пропозиції позичкового капіталу	Чим більший попит на кредит, тим вища процентна ставка
Рівень інфляції	Прискорення темпів інфляції викликає підвищення процентної ставки, що слугує захистом від знецінення капіталу
Рівень облікової ставки центрального банку (НБУ)	При визначенні розміру процентної ставки банки беруть за основу облікову ставку центрального банку, яка, в свою чергу, залежить від типу грошово-кредитної політики (рестрикційна чи експансійна), процентних ставок на міжнародному ринку позичкових капіталів, стану платіжного балансу країни, курсу національної валюти
Мікроекономічні	
Строк позички	Рівень процентної ставки знаходиться в прямій залежності від строку кредиту: чим довший кредит, тим вища процентна ставка, оскільки підвищується ризик неповернення кредиту та знецінення запозичених коштів у зв'язку з інфляцією
Розмір позички	Зазвичай, процентна ставка з великих позичок повинна бути нижчою, ніж за дрібними
Витрати на формування залученого та позичкового капіталу	Ці витрати складаються з депозитного процента та плати за кредитні ресурси, отримані в інших банках, тому, чим вищою є ціна залучених і позичених коштів, тим вищою буде процентна ставка
Ризик	При наданні позичок комерційні банки стикаються з кредитним ризиком (втрати від неповернення основної суми боргу) та процентним ризиком (втрати від неповернення процентів, що сплачує позичальник за користування кредитом), тому, чим вище банк оцінює ці ризики, тим вищою буде процентна ставка
Характер застави	Якість застави прямо пов'язана з її ліквідністю, тому, чим вища ліквідність майнових цінностей, тим нижчою буде процентна ставка
Характер відносин між банком і позичальником	Для своїх постійних клієнтів, у платоспроможності яких банк упевнений, процентна ставка може бути нижчою

Організаційна структура кредитного підрозділу банківської установи

Етапи процесу банківського кредитування

Організація банківського кредитування

Попередній етап процесу кредитування

Подання клієнтом кредитної заявки:
• обґрунтоване клопотання;
• інші матеріали залежно від обставин

Попередня бесіда працівника кредитного відділу з потенційним позичальником

Визначення кредитоспроможності позичальника та оцінка ризику за кредитом

Структурування кредиту
Визначення:
• виду кредиту;
• суми;
• забезпечення;
• порядку видачі й погашення;
• ціни тощо

Підготовка кредитної угоди, рішення кредитного комітету

Поточний етап процесу кредитування

Укладання кредитної угоди

Надання кредиту

Формування резерву

Підсумковий етап процесу кредитування

Контроль за цільовим використанням

Контроль за погашенням кредиту та проценту

Контроль за забезпеченням

Виконання всіх зобов'язань за угодою